

Dějiny, paměť a vzdělávání

doc. Kamil Činátl, Ph.D.

Anotace:

Kurz se zaměřuje na současnou populární historickou kulturu. S důrazem na co nejširší škálu médií sleduje, jak a k čemu česká společnost využívá historii. Seminář má interdisciplinární charakter a propojuje perspektivy různých oborů, které se mohou zabývat přítomností historie ve veřejném prostoru (didaktika, historiografie, filmová a literární teorie, paměťová studia, sociální psychologie, teorie médií aj.). V návaznosti na tyto perspektivy seminář programově překračuje hranice akademické vědy směrem k popularizaci a vzdělávání ve veřejném prostoru, promýšlí možnosti aplikace vědeckých poznatků i metod a jejich zapojení do sociální praxe. Studenti dostanou příležitost si prakticky vyzkoušet, jak by se historie mohla prezentovat ve veřejném prostoru. Součástí semináře jsou návrhy popularizačních a vzdělávacích projektů.

Seminář se snaží rozvíjet dovednosti, jež jsou použitelné v praxi. Snaží se historika vybavit tak, aby mohl vést poučný dialog s dalšími profesemi, které se podílejí na formování historické kultury (aktivisté, filmaři, muzejníci, učitelé dějepisu ad.). Seminář je otevřen též pro studenty, kteří zvažují obdobně zaměřené bakalářské a diplomní projekty.

Předpokladem absolvování kurzu je aktivní účast, četba textů a diskuze nad nimi, příprava podkladů ke konkrétním případům a návrh popularizačního či vzdělávacího projektu.

Sylabus:

Zimní semestr 2024/2025

- 1) Jak se zachází s minulostí ve veřejném prostoru? Sonda do současné historické popkultury na příkladu filmu Vlasy (2024).
- 2) Pamětník jako médium dějin ve veřejném prostoru. Debata na studentském filmu Filipa Lišky „Filipův děda“ spojená s reflexí různých způsobů, jak pamětníci utvářejí sdílené představy o minulosti.
- 3) Co se děje s kulturní pamětí po Covidu 19 a válce na Ukrajině? Četba z nejnovějších studií z oblasti memory studies (např. Andrew Hoskins a jeho koncept „radical past“).
- 4) Konference Dějiny ve veřejném prostoru: paměť pod tlakem 17. a 18. 10. 2024 – možná účast na konferenci, debata nad klíčovými tématy.
- 5) Objektové učení v muzeu jako cesta k aplikaci genderové teorie do vzdělávání. Beseda s kurátorkou Národního muzea Jitkou Gelnarovou.
- 6) Jak literatura utváří kulturní paměť v éře nových médií? Pokus o interdisciplinární revizi literární výchovy.
- 7) Diskuze nad tématy bakalářských a diplomových prací.
- 8) Umění a dějiny ve veřejném prostoru: jak mohou umělecká díla ovlivnit vnímání minulosti? Sonda do české a zahraniční tvorby s tematikou minulosti (např. Kent Monkman, David Černý ad.).
- 9) Návrhy vzdělávacích projektů s tématem minulosti, diskuze nad návrhy.

10) Návštěva muzejní expozice – dle aktuální nabídky a výběru studentů.

11) Prezentace vzdělávacích projektů.

Literatura:

AGNEW, Vanessa, LAMB, Jonathan, TOMANN Juliane (eds.), The Routledge Handbook of Reenactment Studies: Key Terms in the Field. Routledge, 2019.

ČINÁTL, Kamil, Naše české minulosti aneb jak vzpomínáme. Lidové noviny, Praha 2014.

DE GROOT Jerome, Consuming History, Historians and heritage in contemporary popular culture. New York 2009.

HASKELL, Francis, History and its Images: Art and the Interpretation of the Past. Yale University Press, New York 1993.

HOJDA, Zdeněk; POKORNÝ, Jiří, Pomníky a zapomníky. Paseka, Litomyšl 1996.

HOSKINS, Andrew (ed.), Digital memory studies: Media pasts in transition. Routledge, 2018.

HOSKINS, Andrew, The new grey of memory: Andrew Hoskins in conversation with Huw Halstead, In: Memory Studies, 14.3 (2021): 675-685.

JAREŠ, Jakub, PÝCHA, Čeněk, SIXTA, Václav (eds.), Jak vystavujeme soudobé dějiny: muzeum v diskuzi, Praha, ÚSTR a NLN 2020.

JORDANOVA, Ludmilla J., History in practice. Arnold, London 2000.

KRATOCHVIL Alexander, Paměť a trauma pohledem humanitních věd: komentovaná antologie teoretických textů. Akropolis, Praha 2016.

KRATOCHVIL, Alexander, Posttraumatické vyprávění. Trauma – literatura – vzpomínka. Brno 2024.

LOWENTHAL David, The Past is a foreign Country. Cambridge 2015.

KEAN, Hilda; MARTIN, Paul (ed.). The public history reader. London 2013.

MACDONALD Sharon, Memorylands: Heritage and Identity in Europe Today. London and New York 2013.

ROSENZWEIG, Roy; THELEN, David Paul, The presence of the past: Popular uses of history in American life. Columbia University Press, New York 1998.

SAMUEL, Raphael, Theatres of memory: Past and present in contemporary culture. Verso Books, London 2012.

SCHAMA, Simon, Krajina a paměť. Argo, Praha 2007.

ŠOBÁŇOVÁ, Petra, Edukační potenciál muzea. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2012.

VERGO, Peter (ed.), New Museology. Reaktion Books, London 1997.